

[Accueil](#)[Revenir à l'accueil](#)[Collection Mythologiae libri decem, Venise, Segno della Fontana, 1567](#)[Collection Mythologia, Venise, 1567 - Livre IX](#)[Item Mythologia, Venise, 1567 - IX, 00 : Quam sapienter religionem, & sacerdotum honores, & inferorum locum introduxerint antiqui](#)

Auteur(s) : Conti, Natale

Collection Mythologia, Francfort, 1581 - Livre IX

[Mythologia, Francfort, 1581 - IX : Quàm sapienter religionem, & sacerdotum honores, & inferorum locum introduxerint antiqui](#) est une version augmentée de ce document

Collection Mythologie, Paris, 1627 - Livre IX

[Mythologie, Paris, 1627 - IX, 01 : Combien sagement les Anciens ont introduit leur Religion, les honneurs de leurs Prestres, & le lieu des Enfers](#) est une transformation de ce document

Collection Mythologie, Lyon, 1612 - Livre IX

[Mythologie, Lyon, 1612 - IX, 00 : Combien sagement les anciens ont introduit leur religion, les honneurs de leurs Prestres, & le lieu des enfers](#) est une transformation de ce document

Informations sur la notice

Auteurs de la noticeÉquipe Mythologia

Mentions légalesFiche : Projet Mythologia (CRIMEL, URCA ; IUF) ; projet EMAN, Thalim (CNRS-ENS-Sorbonne Nouvelle). Licence Creative Commons Attribution - Partage à l'Identique 3.0 (CC BY-SA 3.0 FR)

Présentation du document

PublicationVenise, Comin da Trino, 1567

ExemplaireMunich (Allemagne), Münchener DigitalisierungsZentrum (MDZ) , Res/4 Ant. 50

Formatin-4

langue(s)

- Grec ancien
- Latin

Pagination265r°-266r°

Notice créée par [Équipe Mythologia](#) Notice créée le 30/04/2018 Dernière modification le 28/11/2024

NATALIS COMITIS MYTHOLOGIAE,

LIBER NONVS.

*Quam sapienter religionem, & sacerdotum honores,
& inferorum locum introduxerint antiqui.*

ED antequam ad reliqua procedamus, cum omnem vitam mortalium multis vndique difficultatibus circumuentam esse dixerimus, multaq; ab antiquis ad eam sapienter gubernandam excogitata, me operæ precium facturum esse arbitror si demonstrauero omnem antiquorum religionem ad metum Deorum in animis hominum imprimendum fuisse inuentam. Nam cum turba feminarum, imperitorumque multitudo rationes philosophicas minime possent imbibere, neque per eas ad religionem, & fidem, & sanctitatem facile inuitari; Deorum metu & timore opus fuit, quæ certe sine fabularum, rerumque admirabilium sigmentis in animis hominum imprimi non poterant. Hæc igitur causa fuit cur fulmen Ioui & Aegidem attribuerint antiqui pro armis, & tridentem Neptuno, & sagittas Cupidini, & faces Brynnibus vlticibus scelerum, & Palladi dracones, & Diis ceteris arma diuersa concellerint. Sed quoniam quæ excogitata fuerunt, rudia plane primum, & inuilia forent ad hoc efficiendum videbantur, neque obliuatos illos homines esse oportebat, qui primam rudem religionem acceperant, postea recentiorum Deorum multitudo introducta fuit; & cum his recentiores leges, & non iudem ritus sacrorum; quippe cum antiquas leges a Diis recentibus conculcatas fuisse dicat Aeschylus in Eumenidibus. Fuerunt autem recentiores Dii crediti Iupiter in primis, qui omnia prisceorum Deorum iura, & omnes leges antiquauit: tum Hercules, & Dionysius, & omnis illa infinita prope Deorum turba, qui ab ipso Ioue postea manarunt. Post hos Deos etiam hominibus diuini honores sunt habiti post mortem, atque illorum nonnullis vrbes etiam dicuntur; sicuti in Chersoneso Eleus Protefilau, Lebadea Bœotia Trophonio, templum Amphiarao in Oropia. Atque ut hominum inuenta sibi grata esse Dii certissimis argumentis illi confirmarent, multa miracula e rebus sibi sacratis contingere voluerunt, quod statua Liberi patris visa ab hominibus profanis illos in insaniam verteret, quod si quis neglecta religione in lucum Eumenidum apud Athenienses ingressus esset, furore agebatur, in aream Iouis Lyæi impuris ingressis omnino intra annum mori necesse fuit. cui rei & illud accessit miraculum, quod si vel homines vel belluæ illuc intrarent, nullam reddebant corporis umbram; quod quauis & diei & anni parte fiebat. His de causis magna accessit auctoritas auspiciis, auguriis, vaticiniis, & omnibus diuinationibus, quæ

Mythologia

ad religionem spectabant; quale fuit illud quod fiebat apud Achiuos ante Cereris templum: nam speculum fuit pertenui funiculo suspensum, & ad aquam fontis ibi existentis demissum; in quo ægri peractis prius sacrificiis de more eius loci, vel certam sanitatem, vel certissimam mortem ex offerentibus sese in speculo imaginibus intuebantur. id vero non nisi ad comprobendam illam religionem ab impuris dæmonibus efficiebatur. atque infinita propè miracula variis in locis contigisse antiquæ & nuper nascentis religionis tempore memorantur. Ita vero effectum est, vt magna reuerentia & sacrificiis, ac religioni deorum, & sacerdotibus ipsis accesserit; cum sacer-

10 dotes è nobilissimis tantum familiis eligerentur, & omnibus publicis consiliis interessent apud Græcos: nam tanquam Diis presentibus, quibus nihil ignotum existimare debemus, ita presentibus sacerdotibus, Mantibus scilicet apud Athenienses, at Auguribus regi apud Lacedæmonios assidentibus, omnia publica proponebantur consilia. Neque ante vel publica vel priuata negotia magni ponderis vlla post cōsultationem aggrediebantur, quam oraculum Delphicū, aut Ammonium, aut Dodonæum, aut aliquo pacto Deorum ipsorum voluntatem consulissent. Sic sequentibus postea temporibus fuit in more positum, deinde legibus etiam confirmatum, vt senatus legitime non nisi in templis Deorum, aut in locis sacris posset haberi; tanquam omnium quæ agerentur, ac dicerentur, & conscientiæ æquitatiq̃ sue testes deos ipsos facerent. Postea vero sapientissimi legum civilium latores singuli varios Deos suarum legum autores introduxerunt, cum lex omnis leuis sit & inanis habita, quæ Deorū immortalium consensum non haberet.

15 Inde cœpit prisca antiquorum theologia studia mentesq̃ hominum ad se allicere, quam coram tamen in corporum naturalium consideratione Zeno & Cleanthes & Chrylippus philosophi consistere crediderunt. At non penitus à rebus diuinis, quamuis certa & legitima via eò non accedebatur, erat remota contemplatio antiquorum, neque inutilis plane erat illa inuestigatio. Non enim animorum solum ingeniorumq̃ nostrorum quasi naturale quoddam pabulum inuenimus considerationem Deorum, rerumq̃ diuinarum cognitionem, dum naturam Dei perscrutamur; sed etiã erigimur quodammodo, elatiores fieri nobis videmur, supera & cœlestia cogitantes, humana, vt exigua & minima & futilia paruifacimus, viriq̃ boni efficiamur. Nam contemptis rebus humanis, affectibusq̃ animorum & cupiditatibus conculcatis quid reliquum esse potest in nobis improbitatis? aut quis patet his moribus inter rerum diuinarum inuestigationem locus? Neque vero cor-

30 pora solum naturalia pro Diis culta fuerunt ab antiquis, vt luna, sol, terra, ignis, aqua, venti, qui omnes pro Diis diuinos honores obtinuerunt, vt, & Herodotus in Clio, & Plato in Cratylo testantur, & nos superius demonstrauimus: sed etiam, vt certa moderatione animorum nostrorum motus temperarentur, nihilq̃ crederetur sine Deo auspice & moderatore fieri, singuli prope animorum motus pro Diis quoque diuinis honoribus culti sunt. nam & ara Misericordiæ fuit apud Athenienses; apud quos illi numini, quia magna momenta in tota hominum vita, casuumq̃ varietate habeat, præcipuus quidam honos habebatur, tum Pudoris, & Famæ, & Alacritatis aræ, & Bonæ Valetudinis erectæ sunt: & Somnia, Pertinacia, Gratiæ, Fraus, Miseriæ, Querela, Amor, Dolus, Motus, Labor, Inuidentiæ, Fatum, Senectus, Mors, Tenebræ pro Diis habitæ. Necessitatem præterea magnam deâ

vocauit

vocavit, Callimachus in hymnis, & Fortuna rebus omnibus dominari cre-
dita, & Spem ac Timorem graues Deos ita vocavit Theognis;

*Ἄνισ' ἔστι κούρωσι δὲ αἰθρουμένη Ἰότης,
τίμας γὰρ χαλκῶσι βασιτεῖα ἀφ' ἑτέροις.*

Spesq; Timorq; pares mortales inter, & iidem
Infestant animos, numen vtrunque graue.

Nam cum superiores motus animorum diuinos esse significarent, & Mentis,
Fidei, Pietatis, Virtutis sana fuerint erecta, non ne hoc palam indicant,
Deos omnia prospicere, & viros bonos quam maxime ad integritatem ac be-
neficentiam oportere animos suos accommodare? Atqui cum mundum to-
tum Deum esse dicerent, nihil omnino putabant diuina presentia Deorum
caterere posse, cum multitudo rerum omnium quae agerentur & dicerentur, &
cogitarentur Deos ipsos testes esset habitura: quare nemini scelerato esse
impune licuit. Neque vllus fuit ex hac tanta Deorum multitudine, cui
mortalium sapientia, probitas, iustitia, integritas, fides, temperantia non
esset grata; quare praclare traditum est a sapientibus duas esse vias anima-
rum & corporibus excedentium. Qui enim se humanis vitiis cōraminassent,
seque totos libidinibus addixissent, quibus ceteri se domesticis turpitudi-
nibus ac flagitiis inquinassent; vel qui fraudes inexpiabiles in administran-
dis rebus patriæ suæ concepissent, iis deuium quoddam iter fuisse seclusum
a Deorum concilio tradiderunt, atq; hi nunquam ad Deos ipsos postea per-
uenire poterant. Qui vero multa quidem, ac expiabilia peccata commis-
issent, sordibusque humanæ foecis fuissent inquinati, illis post certum tempo-
ris spatium ad Deorum concilium accedere licebat, vbi omnes illas sordes
ablauissent; cum nihil nisi purum & simplex ad Deos peruenire posset. Qui
vero se integros castosq; seruassent per totam vitam, quibusq; fuisset quam
minima cum corporibus contagio, & qui in his corporibus Deorum vitam
fuissent pro viribus imitati, his facilem patere reditum ad Deos, vnde disces-
serant, tradiderunt antiqui. Quare cum sceleribus ingentia supplicia, vir-
tuti magna præmia proponerentur, cumq; omnium negotiorum cogitatio-
numq; suarum Deos testes habere singulos dicerent, qui poterant homines
vel nolentes ad probitatem impelli pauidi & ob Deorū præsentiam demissi?
at nunc de Vlyssæ iam dicamus.

De Vlyssæ.

Cap. I.

Vlysses, de quo tam multa, tamq; mirabilia scribuntur a poetis, & ab
omnium poetarum principe Homero præcipue, natus est in Bæotia vt
sensit Lycophron, vt verò alii in Ithaca parentibus Laerte & Anticleæ,
de qua ita meminisse Hom. lib. x. odyss.

*Ἄλκι' οἶσι φυχὴν πατρὸς κατατίθειαι
Ἀυτολύκῳ θυγάτρ' μεγαλήτερι ἀντίκλῃ,
γυνὴν ἑοῦν ἀντίχρῆσι ἰὺν ἢο ἰάρε ἱπῶν.*

Atque anima accessit defunctæ matris eodem,
Natz magnanimo Autolyco claræ Anticleæ:
Quam viam liqui petii cum Pergama sacra.

Hic vbi nauigandum esset ad bellum Troianum cum cæteris Heroibus, se in-
sanum esse simulauit ob eximium amorem, quo vxorem Penelopen Icarî fi-

Xxx a liam,